

1 TESALONAIKA

Rau Yo Paulu Iwode Pang Di Tesalonaika I, In Atu Ki

1 ¹Au Paulu aye Selas inbe Timoti amyawar lo ponana kiam pang ang di tooltool yo kagaua ye bareme ke Yesu a kayepe ye malala mai Tesalonaika nga. Ang ngan di tooltool ke Tamada Maro iye Tool Mai kiidi yo Yesu Kirisi i. Nen le ampatarau pang Maro be lono pang a iyei dada dook mata pang, inbe ikaua lo silene ki pang.

**Paulu Lon Ponana Ye Yo Di Tesalonaika Titara
Lodi Medana Pang Kirisi Nga**

²Am nga, ye ke kanakana ngan amwete lo ponana kiam pang Maro yang le imot. Inbe ye kene yo be ampatarau ye in nga, ngan ole amtarang kalo ye pataraungu kiam lapau. ³Le ye kene yo be ampatarau pang Tamada Maro yang nga, ngan ole lomam tutang ye dada dook mata yo katoo i. Ngan ang ngan katara lomim medana pang Maro le kayei urata yo ki nga, inbe lomim pang di diemim kapala mai san nen le kalon di. Inbe ang ngan katar matamim ye Tool Mai Yesu Kirisi, inbe kanamu be imulu a isi, ngan la le kakodo le kamede, inbe kayei urata yo ki nga.

⁴Nen le ang di diemam nga, Maro lono pang mai san, inbe am nga lomam galanga nen, ya taunu la ipootang panga i. ⁵Le amwete pang nen, yesoo ye bingi dook mata tani yo amweteweta pang i, in mala pombe pang yang dawa ben betanga sokorai ngan tiap, bong ipa ye gurana ke Maro Amunu Silene. Inbe am nga amtara lomam le imede nen be bingi dook mata tani yo amweteweta pang i, in moolmool le imot. Le dada kiam yo amyei a amlonang ye nga, ngan kakamata a lomim galanga ye oo. ⁶Inbe lomam galanga lapau nen, be Maro ipootang panga, yesoo ang ngan lomim ponana be kakap betanga yo kiam nga. Le moolmool, urata moonoo dook tiap alunu la pombe pang yang nga, bong Maro Amunu Silene ilonang le lomim dook mata be kasolo. Le dada tani yo kayeii nen

i, in katoo am amye Tool Mai ye dada kiam yo amyei nga lapau. ⁷Ngan dada dook mata tani yo kayeii i, in di tooltool le imot yo titara lodi medana pang Kirisi a tiyepe ye tana mai Masedonia le Akaia nga, ngan tilongo gasanga ki. Nen le ang ngan kapatnaia dada dook mata pang di a be titoo lapau. ⁸Le betanga ke Tool Mai in ipa yang a idada a ila dawa ben tauru yo tamaii ngan itang a kalngana ipa le ila ni mooloo mata i. Ngan nen le betanga tani in ila iken ye tana ke Masedonia le Akaia leu tiap, bong ye malala tina le imot nga, ngan tilongo bingi kiang ye yo katara lomim medana pang Maro nga. Nen le am nga taukamam urata yo be amwete pang di ye mulu nga. ⁹Bong di tooltool tapdi tiwete pam ye kene yo ammala yang nga, ngan kakau am a kayei dada dook mata pam nga. Inbe tiwete pam nen lapau be ang ngan kawala murimim pang di maro yo kai padodo nga, inbe kaportak lomim pang ye Maro moolmooy iyepe nen le taukan motingi i. ¹⁰Inbe tigasa pam ye yo kanama Maro Natunu yo be ipa ye malala ke Maro a isi i. In Natunu tani yo muku ngan imata, motong ipamaditi mulu ye ni ke matenge i. Ya in Yesu, inbe ya la be ikau idi a ipamulidi ye kate malmal ke Maro yo be pang dama ni ngan pombe i.

Paulu Iwete Ye Urata Ki Yo Iyei Tesalonaika Nga

2 ¹Ang di diemam nga, ang tapmim ngan lomim galanga ye urata kiam yo amyei ye kene yo mala amyang tayepe ye in nga, ngan le itar kanono dook mata. ²Inbe lomim galanga nen, ye kene yo ammala yang tiao, bong amyepe Pilipai go nga, ngan tipammoo am ye betanga dook tiap, inbe tigarung tinimam a amsolo urata moonoo masngana mai san. Bong ye kene yo ammala pombe pang yang ye in nga, ngan Maro kiidi tani in ipamede lomam le amraua pang di tooltool alunu yo tiyei ben di koi kiam, ngan tiap. Bong amkodo le ammede, inbe amwetewete pang ye bingi dook mata ke Maro. ³Nen le ye kene yo amwetewete pang be katara lomim medana pang Yesu ye in nga, ngan amwete googoomam ye betanga sa, inbe amyei touo dada yo dook tiap ngan sa, inbe amkapye be amkaua lungunu yang ye so sa, ngan tiap. ⁴Bong Maro itou am oo, motong la ye ya taunu lono ngan ikaua urata i pam be nen a amraia bingi dook mata ki pang di tooltool. Nen le am nga amyeie urata tani i, a be nen ngan di tooltool ole lodi ponana a tiyitmak emam ye, ngan tiap. Bong amyeie urata tani a be nen ngan Maro ole lon ponana ye, yesoo ya in tool tani yo ikamata lomam i. ⁵Ang ngan lomim galanga yam dook nen, ammala pang yang ngan koomam paweserai ang, inbe matamam gorengana ye so kiang sa la le amwete betanga dook mata pang nen nga, ngan tiap. Ngan Maro lon galanga nen be dada yo amyei ngan dook mata le imot. ⁶Inbe am nga amyei urata nen a be nen ngan kayitmak emam, too di tooltool kapala tiyitmak emam ye, ngan tiap.

Le moolmool, am nga amyei aposol ke Kirisi, le kumata lomam be amwete pang ye so sa be kalonam ye nga, ngan dook mata. ⁷Bong ye kene yo amyang tayepe ye in nga, ngan am nga lomam iken silene pang, inbe amyei dada dook mata pang dawa ben kase mitiap yo tinana ipayinu i. ⁸Inbe am nga lomam pang mai san, ngan la le lomam ponana be amkaua bingi dook mata ke Maro pang. Inbe am nga lapau amkaratam le lomam atu be amrai tinimam be nen a amlonang, yesoo ang ngan kayei dawa ben ang ngan di tooltool kiam moolmool. ⁹Le ang di diemam nga, lomim tut ye urata mai yo amyei ye baemam ye kene yo amyang tayepe, inbe amwetewete pang ye bingi dook mata ye i. Ngan amyei urata mai san ye ke le bong a be nen ngan kalon sokorai am ye kaningi le so be.

¹⁰Ang ngan kakamata dada kiam yo amyei pang ang di tooltool yo katara lomim medana pang Kirisi, ngan oo. Inbe Maro lapau, ya ikata suanga yam ye dada kiam tani. Ngan amtoo dada dook mata noonoonoo yo ke Maro nga, inbe amyepe le taukamam busunu ye matana ben di tooltool ki yo ipootoo di panga ya taunu nga. ¹¹Le ang ngan lomim galanga nen, amyei ang dook mata dawa ben kase mitiap yo tamana iyei dada dook mata panga i. ¹²Ngan nen le am nga amkap betanga dook mata pang ke be ampamede lomim ye, inbe ampamadit lomim a be nen ngan kakodo le kamede inbe kasolo urata moonoo yo be pombe pang yang nga. Inbe amwete pang le koomam mede, a be nen ngan katoo dada dook mata yo Maro lono be katoo nga. Ngan ya in ikuu ang be lo kagaua ye di tooltool yo matan kala di nga, a be nen ngan kayepe dook mata ye nunngana.

**Di Tesalonaika Tisolo Urata Moonoo Dawa
Ben Di Diedi Yo Tiyepe Yudia Nga**

¹³Kanakana ngan amwete lo ponana kiam pang Maro ye so san mulu lapau. In nen, ye kene yo kakaua betanga ke Maro yo amwete pang ye in nga, ngan le kakauu dawa ben betanga ke di tooltool nga tiap, bong kakauu dawa ben betanga moolmool ke Maro. Ngan betanga ki tani in ikaua urata le imede ye ang di tooltool yo katara lomim medana pang Kirisi nga, ngan lomim. ¹⁴Le ang di diemam nga, urata moonoo yo pombe pang yang nga, ngan dawa ben yo pombe pang ye di tooltool ke Yudia yo titara lodi medana pang Yesu Kirisi a tigaua ye bareme ke Maro nga. Le ang ngan kakaua urata moonoo masngana ye di Tesalonaika dawa ben di tooltool ke Maro yo tiyepe Yudia nga, ngan tikaua urata moonoo masngana nen ye di diedi yo Yuda ngan baedi nga. ¹⁵Ngan di Yuda tina, ngan la tiwete a tiraumata Tool Mai Yesu, inbe di tapdi tiraumata di Maro koonoo a timmata, inbe di ngan la tingangam lapau nga. Inbe di ngan tiwala muridi pang dada dook mata ke Maro yo lono panga nga, inbe tikadon di tooltool nga le imot. ¹⁶Nen le di ngan tikapye

be tiwonokala dada Yam, a be nen ngan amwetewete betanga ke Maro pang di tooltool yo tipa ye rara kidi Yuda tiap, ngan be. Yesoo bong lodi nen, be nen a Maro ikap di tooltool tina ngan a ipamulu di be. Le dada dook tiap ke noonoo yo kanakana ngan tiyei nga, ngan iloko lo noonoo kidi kapala yo muku ngan tiyei ngan pono, nen le noonoo kidi alunu le alunu san. Ngan nen le kate malmal ke Maro la si iken ye di koot i.

Paulu Lono Be Le La Ikamata Di Tesalonaika Mulu

¹⁷Ang di diemam nga, ye kene yo di tooltool tingangam a amyegang ye lal modono kasin leu nga, ngan le amkamata matamim mulu pitiap, bong ye lomam nga, ngan iken yang. Ngan nen le lomam mai san be le mala amkamatang pa mulu. Le amkaua urata mai ye serenge dada yo be ammulu a ammala pang yang ye i. ¹⁸Moolmool, am nga lomam be ammulu a ammala pang yang, ngan nen le au tauk Paulu i, kanakana ngan akaua urata mai san ye serenge dada sa yo be amala ye i, bong Satan iyakala dada kiam yo be ammala pang yang ye i. ¹⁹Kakamata, ye kene yo Tool Mai kiidi Yesu Kirisi be imulu a isi a takodo dama ki ye in nga, ngan ole lomam ponana ye soo so? Inbe Maro ole iyitmak emam ye soo so? Inbe ye lal tani nga, ngan ole amtar matamam pang Maro ye soo balingi be amkauu ye urata kootoonoo kiam i? So tani in la ang ngan. ²⁰Le moolmool, ye punu yo be lomam ponana inbe Maro iyitmak emam ye i, in ye ang tina ngan.

Paulu Iwanga Timoti Be La Ipamede Di Tesalonaika

3 ¹Am nga lomam modoko yang mai san, motong la lomam kaua urata nen, o ke be amnam mulu tiap. Le nga amkarata betanga be ole am leu la amyepé Aten nga, ²inbe amwanga Timoti la be imala pang yang i. Ngan Timoti tani, in ede atu yo itara lono medana pang Yesu, inbe amye amgaua ye urata ke Maro i. Inbe ya in ilonam be iwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke Kirisi. Le ya la amwanga be mala ilonang, inbe ipamede lomim le imede i. ³Ole nen ngan urata moonoo masngana yo nookoot kasola i, in ole iyei ang le lomim kap gogo dada matana matana ye. Bong ang ngan lomim galanga nen, idi nga Maro ipootidi be tasolo urata moonoo masngana tina yo nen nga. ⁴Le moolmool, ye kene yo amyang tayepe ye in nga, ngan amwete pang nen, be ole urata dook tiap matana matana la be pompombe pang yidi nga. Le lomim galanga nen, lal tani yo amwetewete pang ye i, in pombe oo. ⁵Ngan nen le anam tiap. Bong awanga Timoti a imala, a be nen ngan man lok galanga ye lomim medana yo kataru pang Yesu i, in ya la kakodo le kamede ye go i, too tiap. Yesoo au i atattadai yang mai san ye tool dook tiap ke touanga be man itouo ang nga, ngan ole kawala murimim pang Kirisi, le urata yo amyei pang nga, ngan ole ilene sokorai.

Timoti Imulu Man Ikaua Bingi Pang Paulu Le Paulu Lon Ponana

⁶Bong nookoot nga Timoti tani in imulu a iman pang yam nga, ngan man ikaua bingi dook mata pam be kakodo le kamede ye lomim medana yo kataru pang Yesu inbe lomim pang di tooltool mai san nga. Inbe iwete pam be kanakana ngan lomim tutam, inbe lomim be le kakamatam, dawa ben am lapau, lomam be le akamatang pa nga. ⁷⁻⁸Le ang di diemam nga, moolmool, di tooltool tigarungam ye yo amtoo Kirisi nga, inbe amsolo urata moonoo masngana alunu lapau. Bong amlongo bingi kiang yo kakodo le kamede ye lomim medana yo kataru pang Yesu koot i, ngan nen le ipamede lomam le nookoot nga yepongo kiam dook mata san. ⁹Nen le am nga lomam ponana mai san pang Maro yang. Le ye kene yo amgaua ye Maro matana inbe ampatarau ye in nga, ngan amwete lo ponana kiam pang Maro yang le ikenen leu. Bong amsere betanga yo be amwete lo ponana kiam panga ye, ngan le lo ipa tarantatu ye lo ponana yo Maro ikauu pam i. ¹⁰Le ye ke le bong tina yo kanakana nga, ngan ampatarau pang Maro le guramam, a be nen ngan imalum pam be mala amkamatang mulu, a be lomim medana yo kataru in mai tiap nga, ngan ole ampamede lomim le imede dook.

Paulu Ipatarau Be Maro Ikauu Le La Ikamata Di Tesalonaika

¹¹Le nookoot nga ampatarau pang Tamada Maro iye Yesu yo Tool Mai kiidi i, be yaru tikarata dada pam le ammala a be nen ngan mala amkamatang mulu. ¹²Inbe ampatarau nen, be Tool Mai iyeie dada yo ke be lomim pang di diemim ye mai san i, in le ipon yang, a be nen ngan ang atu atu lomim mai san pang di tooltool ke Maro, inbe pang di tooltool kapala lapau, dawa ben tina am nga lomam pang mai san nga. ¹³Ngan ampatarau nen a be nen ngan Tool Mai ipamede lomim, le ye lal yo be iye di tooltool yo ipootoo di panga, ngan timulu a tisi ye in nga, ngan ole Tamada Maro ikamatang ben ang ngan kayepe le dawa ben di tooltool ki yo ipootoo di panga ya taunu nga, inbe taukamim busunu ye matana.

Yepongo Yo Maro Lono Panga I

4 ¹Ang di diemam nga, am nga amwete pang ye dada dook mata yo Maro lono be katoo ngan oo. Le moolmool, ang ngan katoo dada dook mata tina ngan. Bong nookoot nga, amwete le koomam mede pang ye Tool Mai Yesu ene nen, be kayepe ngan katoo dada tani in le ikenen leu. ²Ang ngan lomim galanga ye betanga tina le imot yo amwete pang ye Tool Mai Yesu ene ngan oo.

³Ngan Maro lono nen, be kayepe ben di tooltool yo ipootoo di panga ya taunu nga, inbe kasur dada dook tiap tina yo ke yeingi bauk nga. ⁴Inbe

ang atu atu kakap tutang dook leu a be nen ngan kayepe le taukamim busunu ben di tooltool yo Maro ipootoo di panga ya taunu nga, inbe di tooltool ole tikamatang ben dada kiang yo kayei nga, ngan dook mata ye matadi.⁵ Nen le kin katoo di tooltool gok yo tinidi iyolo di be la tiyei dada dook tiap matana matana ke bauk, ngan be. Di ngan lodi galanga ye Maro tiap.⁶ Ngan nen le kin kayei dada dook tiap pang di diede kapala yo titara lodi medana pang Yesu nga, inbe kakaua lungunu ye di a kayei dada yo nen ngan pang di rimadi be. Muku ngan amwete betanga medana pang nen, be di tooltool yo tiyei dada nen nga, ngan ole Tool Mai iyemenai di le imot.⁷ Ngan ole iyei nen, yesoo Maro ikuu idi be man tatoo dada yo giri leu ye matana ngan tiap, bong ikuu idi be man tayepe le taukada busunu ben di tooltool yo ipootoo di panga ya taunu nga.⁸ Ngan nanga, kumata tooltool be lono pang betanga tina ngan tiap le iwala murini panga nga, ngan iwala murini pang betanga ke di tooltool tiap, bong iwala murini pang betanga ke Maro yo ikaua Amunu Silene pang i.

⁹ Am nga taukamam betanga be amwode pang ye dada yo be lomim pang di diemim ye mai san i. Yesoo, dada yo ngan Maro ipatomonai ang ye oo.¹⁰ Moolmool, ang ngan lomim mai san pang di tooltool yo titara lodi medana pang Yesu a tiyepe ye malala tina yo iken ye tana mai Masedonia ngan oo. Bong ang di diemam nga, am nga lomam be ampamadit lomim mulu a be nen ngan lomim pang di diemim mai le mai san.

¹¹ Nen le kin kakapye be kagarung burungu le urata ke di diemim be. Bong dook mata ngan nen, kayepe moonoombe, inbe kayei urata kiang tapmim ye baemim dawa ben muku ngan amwete pang nga.¹² Kumata le be kayei nen nga, ngan o ke be matamim saraia tool atu sa be ilonang ye so yo kamaka ye, ngan tiap. Inbe di tooltool yo titara lodi medana pang Kirisi tiao nga, ngan ole lodi ponana ye dada kiang yo kayeii i.

Tool Mai Ole Imulu A Isi Ikau Idi

¹³ Ang di diemam nga, am nga lomam be lomim galanga dook ye soo so yo be pombe pang ye di tooltool yo titara lodi medana a timmata koot nga. Ole nen ngan lomim modoko mata dawa ben di tooltool kapala yo titara lodi medana pang Maro tiap nga. Ngan di ngan titar matadi pang Maro inbe tinamu be iyeie dada dook mata sa pang di ngan tiap, le lodi modoko mai san.¹⁴ Bong idi nga tatara lodo medana nen, be Yesu imata, motong la imadit mulu ye ni ke matenge nga. Ngan nen le idi nga tatara lodo medana lapau nen, be Maro ole ipamadit di tooltool ke Kirisi yo timmata koot nga, a timadit mulu le lo tiye Yesu tiyepe.¹⁵ Nen le am nga amwete pang ye betanga yo Tool Mai ya taunu ipatomonai am ye nga. Ngan nen, ye kene yo Tool Mai tani be imulu a isi ye in nga, ngan idi tooltool yo tayepe matada rrrene go nga, ngan o ke be tamuku pang

di tooltool yo timatamata koot, ngan tiap.¹⁶ Bong ole Tool Mai iwete le kalngana mai, inbe bangabangana ke Maro yo imuku pang di diene kapala i, in ole koonoo le mai, inbe tauru ke Maro ole itang. Ngan la be Tool Mai tani iyeye malala ke Maro a isi, inbe di tooltool yo titara lodi medana pang Yesu a timmata koot nga, ngan ole di la be timadit muku ye ni ke matenge nga.¹⁷ Lo ngan be idi tooltool yo tatara lodo medana a tayepe matada rrene go nga, ngan ole taye di tooltool tina ngan tagaua a tapa ye eng tene a talo pang ete a lo taye Tool Mai tani in tagaua nango la lang katene ngo. Inbe ole taye tayepe ye ke tina yo kanakana nga le imot.¹⁸ Nen le ang ngan kawete betanga tani i pang di tooltool kapala ke Maro nga, a be nen ngan kapamede lodi ye.

Tayepe A Tanam Ye Lal Yo Be Tool Mai Imulu A Isi Ye I

5 ¹Ang di diemam nga, ngan o ke be amwodo kamim betanga sa ilo ye rau a amwete pang ye soo ke, too lal, nangai yo be so tina ngan pombe ye i, in tiap. ²Yesoo, ang ngan lomim galanga nen be lal yo be Tool Mai isi ye i, in ole pombe pang yidi dawa ben tool ke pinnau yo iyei urata ki bong, le ke be lomim galanga ye lal yo be pombe pang yang ye i, in tiap. ³Ngan ye kene tani, in ole di tooltool tiyei ne, “Aa, nookoot nga tayepe ye lo silene, le ke be lod modoko ye so sa yo be igarungidi ngan tiap.” Bong ole palbe leu, inbe so tina yo be igarung di i, in ole pombe pang ye di dawa ben masngana mai yo pombe pang ye garup yo be ipasui i. Ngan di tooltool tina ngan ole taukadi ni yo be tikoo pang ye i.

⁴Bong ang di diemam nga, ang ngan kayepe ye ni todo lono tiap le lomim galanga ye soo so yo be pombe i. Nen le lal tani ke be ipatakrain ang dawa ben tool ke pinnau yo iyei urata ki sollono i, in tiap ⁵Ang ngan ben di tooltool ke bong yo tiyepe todo lono ngan tiap, bong idi nga tooltool ke kemai yo tayepe ye ni galangana nga. ⁶Nen le kin taye ben di tooltool kapala yo tiken mata ngan be, bong dook mata be matada nga irere go, inbe takap tutidi dook ye dada kiidi yo be taye nga. ⁷Kakamata, di tooltool yo tiken mata nga, ngan bong ngan ole tiken mata. Inbe di tooltool yo be tiyin ran medana a kutodi moo ye nga, ngan bong ngan ole tiyin ran medana tina. ⁸Bong idi nga di tooltool ke kemai yo tayepe ye ni galangana nga. Le be nen ngan takap tutidi dook ye dada kiidi yo be taye nga, inbe tatara lodo medana pang Maro le ikenen leu, inbe tatoo dada dook mata yo be lodo pang di diede ye mai san i. Kumata le be taye nen nga, ngan ben tatara sousoungu medana ke patokongo a tayakala katede ye. Inbe tatar matada pang Maro a tanamu be ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo be igarungidi i. Ngan kumata le be taye nen nga, ngan dawa ben tatara loningi ke kutodo yo tataru be iwonokala kutodo ye patokongo i. ⁹Yesoo, idi nga Maro ipootidi be tasolo kate malmal ki tiap, bong ipootidi be ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo be igarungidi i.

Ngan Tool Mai kiidi Yesu Kirisi in ya la dada yo be ipamulidi ye i.¹⁰ Ya in imata be nen a ikau idi a tayepe gaongo. Nen le kumata be idi nga tayepe maurede go, too tammata koot nga, bong ole taye tayepe gaongo leu.¹¹ Ngan nen le ang atu atu kakap betanga dook pang di tooltool kapala ke Maro a be nen ngan kapamede lodi ye, ben tina yo nookoot ngan kayei nga.

Paulu Iwete Le Koonoo Mede Ye Betanga Pang Di Tooltool Ke Kirisi

¹² Ang di diemam nga, nookoot nga amtorang be kayepe le karaua pang di tooltool yo tikaua urata mai be tilonang ye nga. Di ngan, Tool Mai la itar di be tiyei kuto maimai pang a be nen ngan tiwete betanga pang be tipadunang ye dada yo dook mata nga.¹³ Le kakamata di ben edi maimai ye urata kidi yo tiyei nga, inbe lomim dook mata pang di mai san lapau. Inbe ang le imot be kayepe a kagaua lomim le atu.

¹⁴ Ang di diemam nga, am nga amwete le koomam mede ye betanga pang nen, be ole kakarata di tooltool yo ke tini booroomoo nga, inbe kapamede di tooltool yo ke tattadaingi ngan lodi. Inbe ole kalon di tooltool yo titara lodi le imede mata tiap nga, inbe kakap malmal pang di tarai be, bong kaporonai di tooltool nga le imot.¹⁵ Kumata le be di tooltool tiyei dada dook tiap pang di diemim nga, ngan kalele di a be nen ngan tirau kidi a tiyei dada dook tiap pang di lapau be. Bong kanakana nga, ngan ole tikapye be tiyei dada dook mata pang di diedi atu atu, inbe pang di tooltool nga le imot lapau.

¹⁶ Inbe ye ke tina yo kanakana nga, ngan lomim ponana,¹⁷ inbe kapatarau le ikenen leu.¹⁸ Inbe kawete lo ponana kiang pang Maro ye so le imot yo pombe pang yang nga. Ngan Maro lono be ang di tooltool yo ke Yesu Kirisi nga, ngan be kayei dada yo nen nga.

¹⁹ Nen le kin karaumata ei yo ke Maro Amunu Silene in be.^a ²⁰ Inbe di tooltool yo tikaua Maro koonoo a tiwete betanga ki pang nga, ngan kin lomim dook tiap pang di be.²¹ Bong be nen nga, ngan katouo betanga le dada kidi tooltool nga le imot, a be nen ngan lomim galanga ye soo so yo dook mata nga. Le kaparama so yo dook mata nga,²² inbe kayepe manga mooloo ye so matana matana le imot yo dook tiap nga.

²³ Le ampataraus nen, be Maro yo ikaua lo silene pang di tooltool ki i, in ya taunu la be iyei ang le kayepe ben di tooltool yo ipootoo di panga nga ye ke tina yo kanakana nga le imot. Inbe ampataraus be ya la be matan kala lomim le tinimim mai i le imot i, a be nen ngan kayepe dook mata le taukamim busunu le ilo ye lal yo be Tool Mai kiidi Yesu Kirisi imulu a isi

---

^a **5:19** Ngan ei, in inanpoottoo urata ke Maro Amunu Silene yo iyei ye di tooltool ke Kirisi lodi nga. Kumata le takamata be iyei urata nen nga, ngan o ke be tagarungu ye betanga tiap.

ye i. ²⁴Ngan Maro tani yo ikiu ang panga ya taunu i, in kanakana ngan itoo betanga ki le imot ben tina yo iwete nga. Le ole iyei so tina nga le imot a pombe pang yang.

²⁵Inbe ang di diemam nga, ole kapatarau pang Maro a be nen ngan ilonam. ²⁶Inbe lomim ponana ye di diemim atu atu le imot a kawarara di, inbe katoo momo kiidi a kasom pangadi ye dada dook mata yo ke Maro i.

²⁷Au i awete betanga medana pang ye Tool Mai ene nen, be kakinkata rau i pang di diemim nga le imot.

²⁸Ngan apatarau nen, be Tool Mai kiidi Yesu Kirisi, in lono pang a iyei dada dook mata pang.